

2. Toshihiro Hamano

Beauty of Japan — Tradition and Modernity

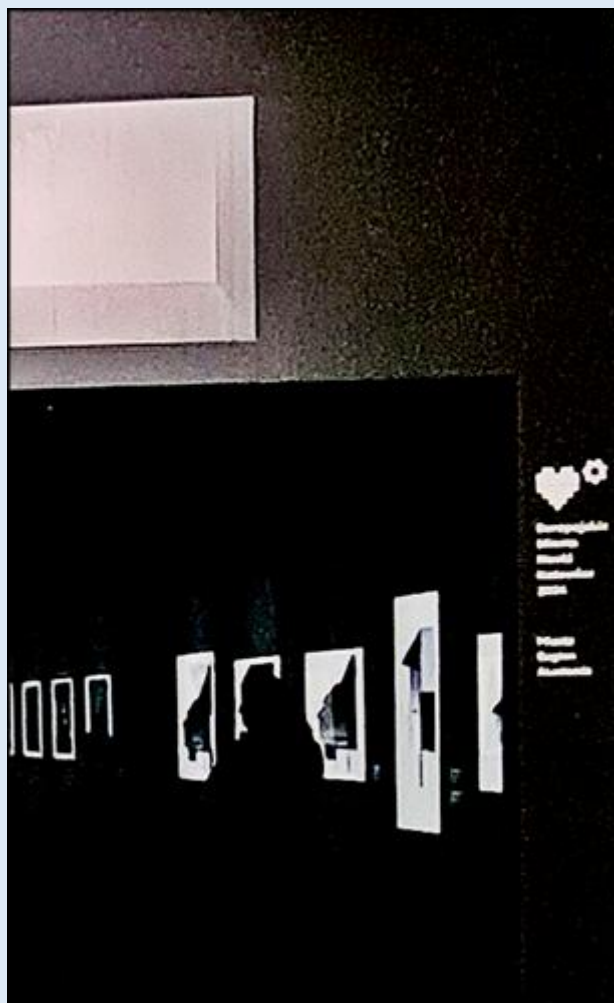
濱野年宏 日本の美 - 伝統とモダニティ

Piękno Japonii — Tradycja i Nowoczesność

06.12.2024 - 09.03.2025

TOSHIHIRO HAMANO, urodzony w 1937 roku, jest japońskim artystą zajmującym się grafiką, malarstwem, rzeźbą i realizacjami monumentalnymi. Założył grupę artystyczną Ryu i wykształcił kilka pokoleń artystów. W 2022 roku otrzymał certyfikat i medal Światowego Dziedzictwa Sztuki UNESCO za serię prac *Essence of Japanese Beauty: Tea House and Katsura Imperial Palace*, przedstawiającą skarby narodowe Japonii. Jest laureatem wielu nagród, m.in. Grand Prix d'Honneur Międzynarodowego Triennale Grafiki w Krakowie. Jego prace były wystawiane na całym świecie, a w 2006 roku odbyła się retrospektywna wystawa w siedzibie UNESCO w Paryżu. Hamano założył Instytut Sztuki Toshihiro Hamano i galerię White Cube Takamatsu Tsukumo w Takamatsu, prowadzi też międzynarodową wymianę kulturalną z Polską. Został uhonorowany m.in. odznaczeniem Ministra Edukacji, Kultury, Sportu, Nauki i Technologii za promowanie działalności kulturalnej na obszarach lokalnych.

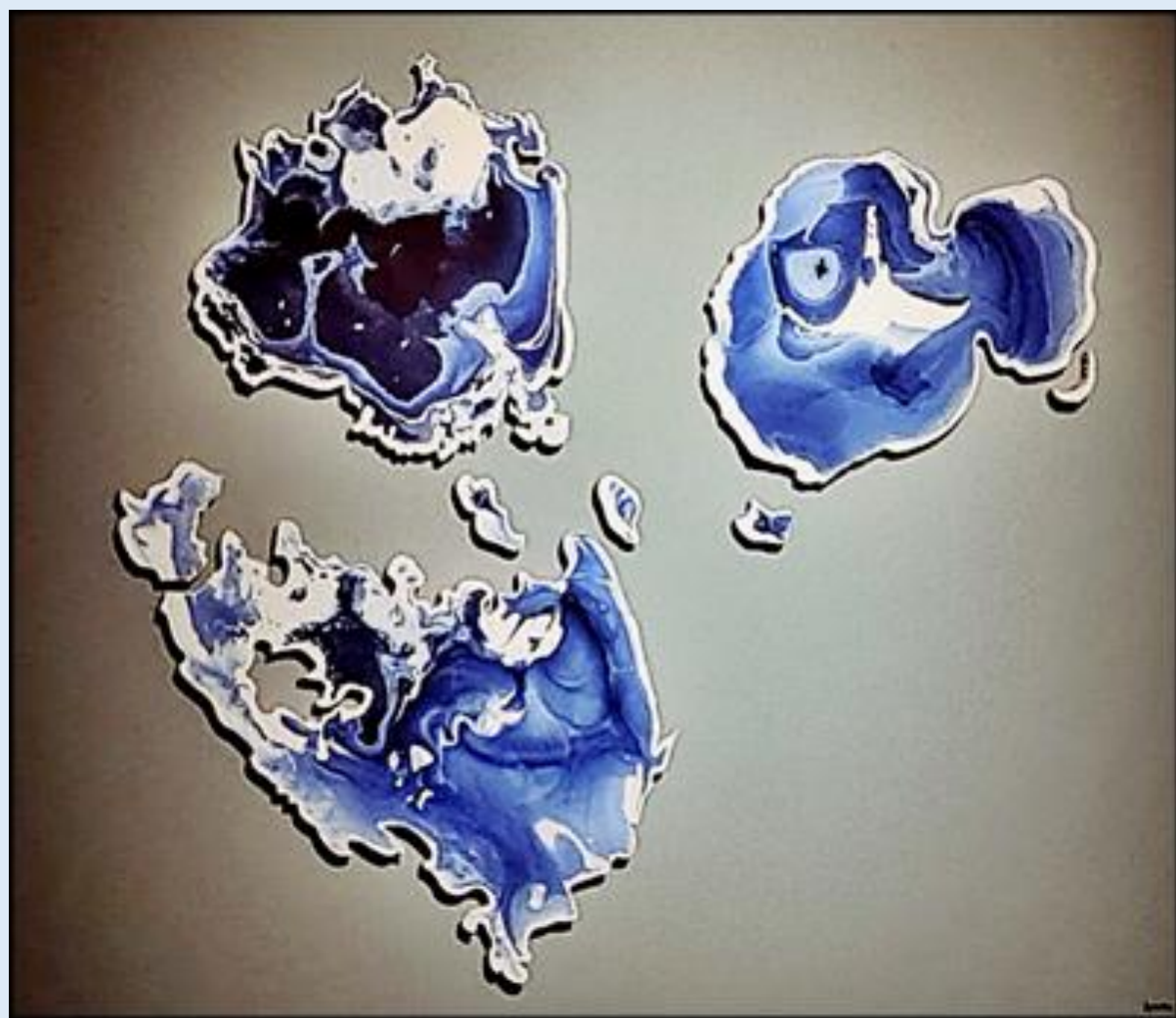
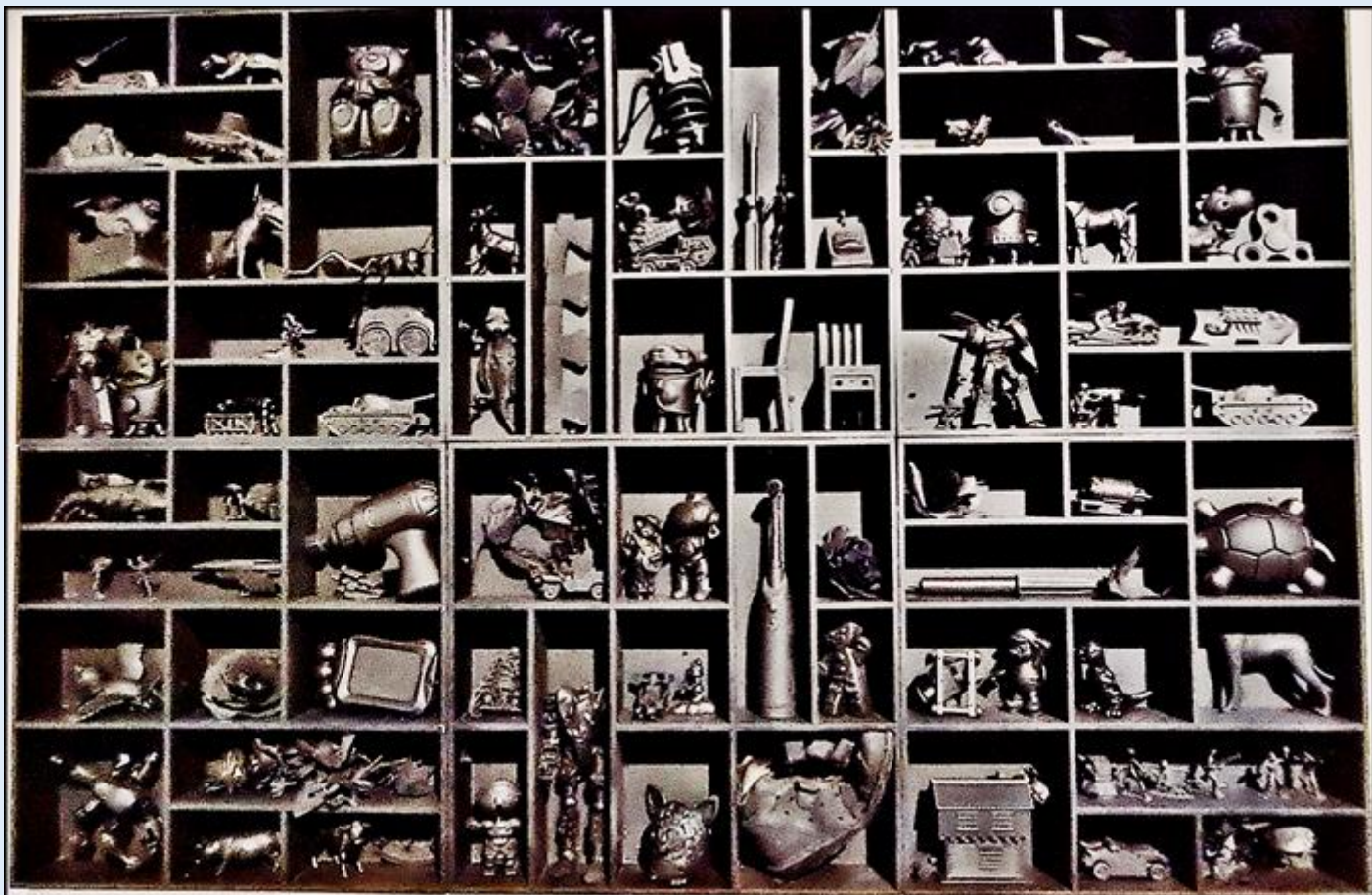

3. Trzynaste Triennale Grafiki Polskiej (26.10.2024 - 2.03.2025) - w 'Łażni'

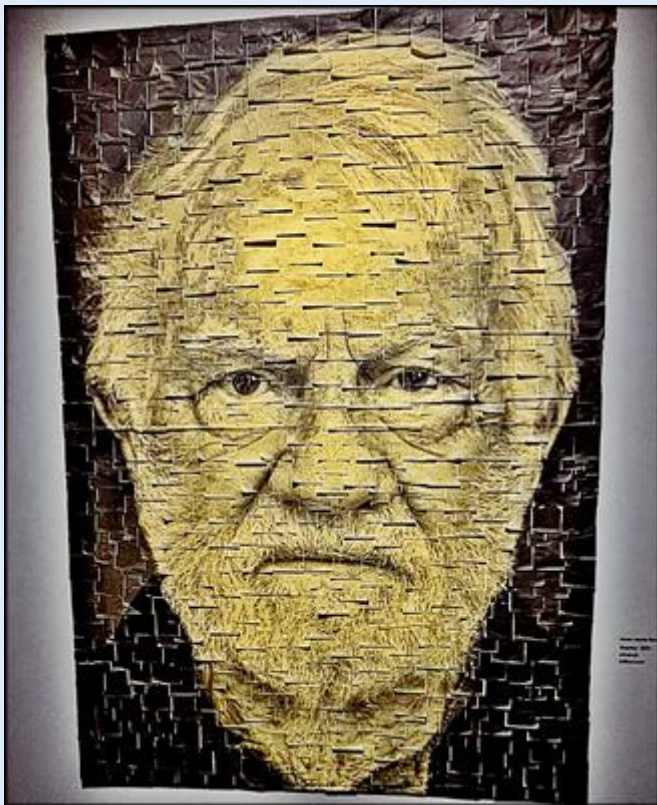

Dynamika przemian zachodzących w otaczającym nas świecie stanowi coraz większe wyzwanie dla osób twórczych. Część z nich funkcjonuje w intermedialnej symbiozie pomiędzy technologicznymi innowacjami, a dziedzictwem kulturowym. Inni konsekwentnie wykorzystują oswojone metody artystyczne, z zaangażowaniem analizując współczesne zjawiska. Niezależnie od indywidualnych strategii twórczych, wszystkie przejawy działalności artystycznej mają potencjał do przeobrażenia się w ważne narzędzia kształtujące rzeczywistość i wpływające na jej ogólny rozwój. [...] Nawet jeśli nie mamy przekonania o indywidualnym i pozytywnym wpływie na globalne transformacje, warto wierzyć, że nasza kreatywność pomoże w kształtowaniu matryc wspólnych odpowiedzialności.

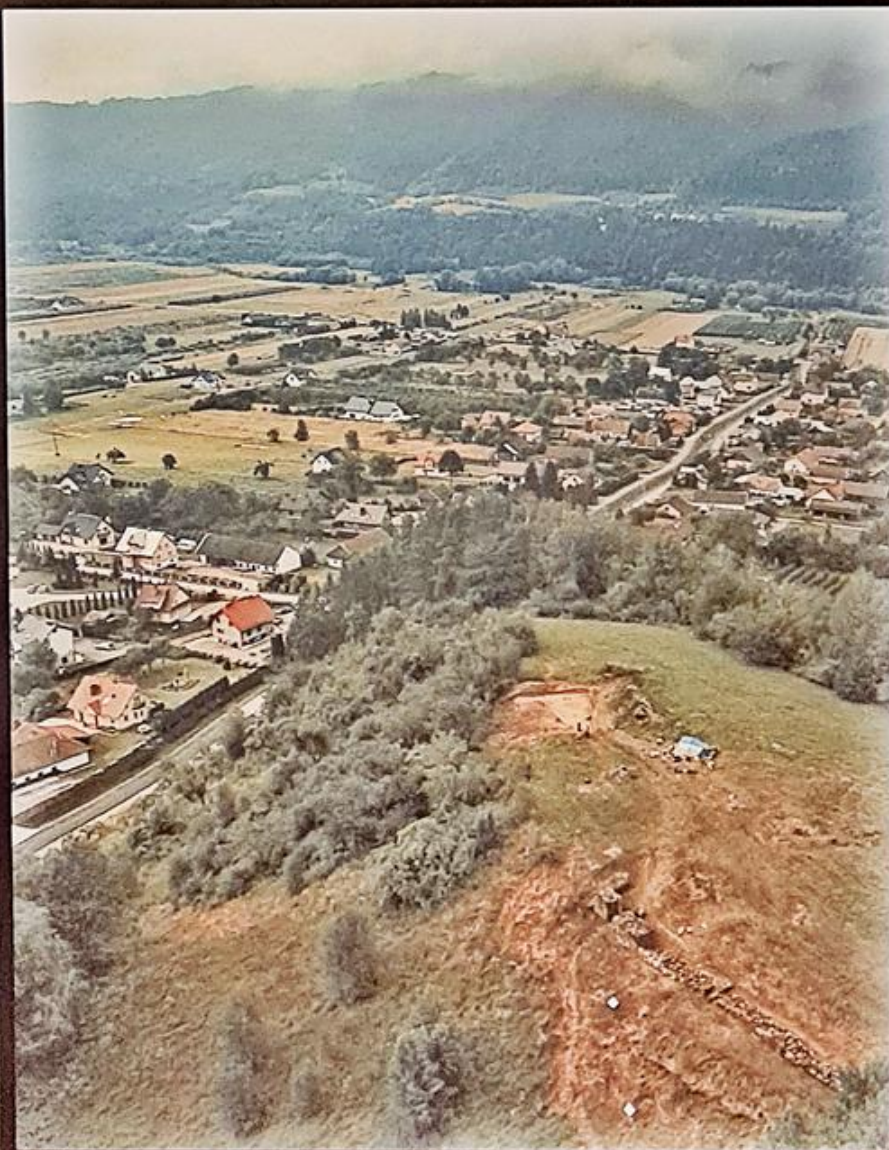

4. Góra Zyndrama (17.01.2025 - 22.06.2025) - w 'Stolarni'

Współczesny widok na Górę Zyndrama i Kotlinę Łącką
Contemporary view of Zyndram's Hill and the Łącko Basin

Choć średniowieczni mieszkańcy Maszkowic pojawili się nad Dunajcem prawie trzy tysiące lat po powstaniu osiedla z epoki brązu, to dominujące nad wsią wzgórze nazwali Grodziskiem – pozostałością po grodzie. Najprawdopodobniej w tym okresie na jego szczycie wciąż widoczne były resztki kamiennych budowli, które znikły dopiero na przełomie XVIII i XIX wieku. Spisana później legenda głosi, że w czasach cesarza Józefa II Habsburga okoliczna ludność rozebrała mury stojącego tu zamczyska, a z pozyskanych w ten sposób kamieni wzniosła kościół w pobliskim Łącku. Z czasem legendę tę połączono z historyczną postacią rycerza Zyndrama (Sindrama) z Maszkowic herbu Stońce – miecznika krakowskiego i jednego z dowódców podczas wielkiej wojny z zakonem krzyżackim. W 1910 roku tysiące ludzi zebrały się na wzgórzu, nazwanym w międzyczasie Górą Zyndrama, aby świętować rocznicę bitwy pod Grunwaldem. Pięć lat wcześniej historia zamczyska przyciągnęła nad Dunajec Włodzimierza Demetrykiewicza – cesarsko-królewskiego konserwatora zabytków i wykładowcę archeologii na Uniwersytecie Jagiellońskim. Jego śladem podążyli kolejni badacze przeszłości, związani z krakowskim ośrodkiem naukowym. Od 1959 do 1975 roku Górę Zyndrama badała Maria Cabalska, odkrywając głównie ślady osiedli z epoki żelaza. Natomiast w 2010 roku nowe prace rozpoczął zespół kierowany przez Marcina S. Przybyłę. Ich kulminacją było odkrycie i stopniowe odstonięcie – w latach 2015–2020 – reliktu umocnień osiedla z epoki brązu. Średniowieczny zamek z legendy okazał się być jednym z najstarszych w Europie przykładów kamiennej architektury obronnej.

w „Krzyżakach” H. Sienkiewicza występuje rycerz Zyndram z Maszkowic

ŻYCIE W WAROWNI Z EPOKI BRĄZU

LIFE IN A BRONZE AGE STRONGHOLD

Podczas około 200 lat istnienia ufortyfikowanego osiedla z epoki brązu (ok. 1725-1500 r. p.n.e.) sposób rozplanowania jego preestreni zmieniał się kilkakrotnie, przy czym najpoważniejsza z tych zmian miała miejsce około 1690 r. p.n.e. Wydaje się, że w oryginalnym projekcie mur miał być zespolony z jakąś drewnianą zabudową. Wskazuje na to obecność niskich, poprzecznych konstrukcji kamiennych, odchodzących od wewnętrznego lica. Tak się jednak nie stało. W odległości kilku metrów od umocnień nie ma śladu zabudowy, która musiała w związku z tym skupiać się w centralnej partii cypla, na nieistniejącej już kulminacji Góry Zyndrama. Budynki te uległy zniszczeniu w wyniku pożaru około 1690 r. p.n.e. Po tym wydarzeniu cały wierzchołek wzgórza został zniwelowany, a z pozyskanej w ten sposób ziemi wzniesiono rozległy taras. Jego powierzchnia znajdowała się około metra poniżej korony muru, który zaczął pełnić funkcję oporową. Powstanie tarasu oznaczało zasypianie niektórych części oryginalnej budowli kamienną (wschodniej bramy i posadzki przy bramie północnej), ale przyniosło znaczące powiększenie powierzchni nadającej się pod zabudowę. W kolejnych przebudowach konsekwentnie utrzymywano tylko jeden rząd budynków biegnących wzdłuż fortyfikacji. Centralna, pusta część prawdopodobnie służyła jako miejsce trzymania zwierząt.

Rekonstrukcja osiedla ok. 1725-1690 p.n.e.
Sztuka i Nauka, 198, 105-10

During an approximately 200 years of existence of the fortified Bronze Age settlement (ca. 1725-1500 BC), the layout of the space was changed several times, with the most significant change made around 1690 BC. It appears that in the original design, the wall was intended to be integrated with some kind of wooden structure. This is suggested by the presence of low, transverse stone structures set back from the inner face. However, this was not the case. There are no traces of buildings within a few metres of the fortification, which must therefore have been concentrated in the central part of the promontory, on the top of Zyndram's Hill, which does not exist anymore. Those buildings were destroyed in a fire, around 1690 BC. After that event, the entire top of the hill was levelled and a large terrace was built with the excess soil. Its surface was about one metre below the crown of the stone wall, which began to serve as a support for the structure. The creation of the terrace meant that some parts of the original stone building (the eastern gate and the floor of the northern gate) had to be filled in, but it also led to a significant increase in area available for building. Subsequent reconstructions have consistently maintained only a single row of buildings, aligned with the fortification. The central, empty part probably served as a place to keep animals.

Rekonstrukcja osiedla ok. 1690-1500 p.n.e.
Sztuka i Nauka, 198, 105-10

POZNIJSZE DZIEJE GÓRY ZYNDRAMA

THE LATER HISTORY OF ZYNDRAM'S HILL

Przez 200 lat potężna grupa, która zafundowała osiedle na Górze Zyndrama, żyła nad Dunajcem. Około 1500 r. p.n.e. osiedle zostało jednak opuszczane i nie ma śladów jego osiedlenia. Przyczyną tego zostały skutki klęsk żywiołowych oraz niepowodzenia. Około 1500 r. p.n.e. nad Dunajcem Opatów dostrzeżono ślady osiedlenia, a około 100 lat później w okolicach Karpatów tam osiedlił się lud. Upadek grodu w Kotlinie Karpackiej musiał oznaczać dla prehistorycznych mieszkańców Góry Zyndrama jedyną szansę na przetrwanie - to przetrwanie osiedlenia w tym miejscu było konieczne - to przetrwanie osiedlenia w tym miejscu było konieczne. W tym czasie grupa przemieściła się na południe. Przez kolejne stulecia ludzie nie musieli ponownie budować i poszerzać osiedlenia, w końcu, ok. 1300-1100 r. p.n.e. kilkadziesiąt osiedli tutaj budowano, był to etap przygotowania przez ludność do czasu, kiedy przemieściła się na południe. Około 800 r. p.n.e. większość społeczeństwa zdecydowała się na wyjazd w tym miejscu osiedlić. Po tym osiedle, z początku epoki Żelaza (VII-V w. p.n.e.), zostały zniszczone przez podpalenie - wykorzystywane osiedle 170 m. p.n.e. i skupiska pozostałości z czasu kultury 30-1 w. p.n.e. Łącznie ten okres w dołkach stanowiących nazwanej megalita tej osiedlenia.

For 200 years, the descendants of the group who built the stronghold on Zyndram's Hill lived by the Dunajec River. However, around 1500 BC, the settlement was abandoned and there are no traces of its destruction. The reason lies several hundred kilometres to the south. Around 1500 BC, there was a massive abandonment and other destruction of the defensive settlements near the central part of the Tisza River. The collapse of fortified settlements in the Carpathian Basin must have meant to the prehistoric inhabitants of Zyndram's Hill that the security of their stronghold was undermined - after all, the built settlements had been in close contact with them for several generations, and a strike to the south passed through the Tisza Basin. Over the subsequent centuries, the site was slowly being overgrown with forest and remained uninhabited. It is known that people continuously camped in this area between 1300 and 1100 BC, perhaps attracted by the megalithic ruins visible among the trees. Nevertheless, it was not until approximately 800 BC that a more substantial community managed to establish itself at this location. From the onset of the Iron Age (8th-6th century BC), the site saw the establishment of a settlement, which was followed by two subsequent ones: a fortified settlement from the 6th century BC and a cluster of farms from the Gallic period (2nd-1st century BC). Collectively, this phase in the site's history is referred to as the younger settlement phase.

zdjęcia: pw

zob. [Katowice - Muzeum Śląskie - Wstęp i Galeria Sztuki Sakralnej](#)
[Katowice - Muzeum Śląskie - Galeria Malarstwa Polskiego](#)
[Katowice - Muzeum Śląskie - Migawki po śląskiej historii](#)

[POWRÓT DO STRONY GŁÓWNEJ IKONOGRAFII](#)